

АНОТАЦІЇ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТІВ

НА 2018-2019 Н.Р.

Освітній рівень – бакалавр

II курс

Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

I блок

Українська ономастика

Українська література діаспори

II блок

Логіка

Проблеми українського правопису

Спеціальність 035.01 Філологія (Українська мова та література)

Українська ономастика

Вступ до слов'янської філології

Логіка

Проблеми українського правопису

УКРАЇНСЬКА ОНОМАСТИКА

Мета курсу: розширення обсягу знань про антропоніми та топоніми, конкретизація деяких правописних моментів ономастичної лексики, а також розгляд оніма як лексичної одиниці на різних рівнях мовної системи: фонетичному, граматичному, значеннєвому; пізнання лінгвістичних, лінгвокультурологічних, соціолінгвістичних, когнітивних, історичних чинників формування української ономастичної системи.

Опис курсу: Ономастика як спеціальна лінгвістична наука. Антропоніміка як окрема галузь мовознавства і як складова частина ономастики. Історія розвитку української антропонімії. Власне ім'я як найдавніше антропонімічне утворення. Специфіка семантики власних особових імен. Походження імен. Склад українських імен та основні мотиви їх вибору. Прізвище як успадкована офіційна назва.

Топоніміка як наука про власні географічні назви.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури І. А. Корнієнко.

ВСТУП ДО СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Мета курсу: закласти основи загального філологічного розвитку студентів, реалізувати принцип історизму як способу лінгвістичного мислення студентів, майбутніх вчителів-словесників, допомогти студентам в засвоєнні матеріалу при збільшенні долі самостійної роботи.

Опис курсу: Філологія як комплексна наука, що вивчає духовну культуру людства через мову і створені за її допомогою тексти. Сучасні слов'янські народи, їхня етнічна спорідненість. Етнонім “слов'яни”, різні версії щодо його походження (етимології). Етногенез і дописемна історія слов'ян.

Історія слов'янської філології.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури В. М. Баденкова.

ЛОГІКА

Мета курсу: забезпечити логіко-методологічний рівень досліджень при підготовці бакалаврів, ознайомлення студентів з правилами і законами логічного мислення, основними типами логічних парадоксів, враховуючи особливість підготовки філологів.

Опис курсу. Логіка як наука, її предмет, структура, мова і основні закони. теоретична логіка, яка складається з теорії доведень, теорії аналізу (аналітики) та формальної семантики. Практична логіка, до складу якої входять логіка дій, логіка рішень, евристика, праксеологія, конфліктологія. Філософська логіка, яка включає в себе онтологію (вільну від онтологічних припущень логіку, часову і динамічні логіки), естетику (логіку тропів, метафор, аналогій), етику (аксіологію, деонтичну логіку, логіку оцінок, норм, імперативів), філософію права, політики, ідеології, принципи аналітичної філософії. Логічний аналіз мови, який складається з теорій комунікацій, аргументації, мовленнєвих актів, аналізу дискурсу і дискусій, риторики, семіотики. Логіка інформаційних технологій, до якої входять когнітологія, логіко-когнітивний аналіз, комп'ютерна логіка, логічне програмування, штучний інтелект. Мета, проблеми логіки, тобто історія, соціологія, філософія і викладання логіки.

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ

Мета курсу: поліпшення грамотності студентів (орфографія, пунктуація).

Опис курсу: Орфографія. Принципи українського правопису. правил правопису українських та іншомовних слів. Правопис повнозначних і службових частин мови. Пунктуація простого і складного речення. Розвиток і піднесення культури писемного та усного мовлення студента.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури І. А. Корнієнко.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ДІАСПОРИ

Мета курсу: ознайомлення студентів з історією становлення літературного процесу в екзилі, його характерними рисами та основними тенденціями розвитку.

Опис курсу: Літературний процес початку ХХ століття: світоглядні та художні орієнтири. Три хвили української еміграції: суспільно-політичні умови та ідейно-філософські чинники розгортання літературного процесу.

«Празька школа» українських поетів. Сильові особливості лірики чільних представників школи: Є. Маланюка, Ю. Дарагана, Л. Мосендза, Л.Теліги, О.Ольжича, Ю. Липи, О. Лятуринської та ін.

Мистецький український рух (МУР) у післявоєнній Німеччині (1945-1948). Представники: Іван Багряний, Юрій Косач, Улас Самчук, Віктор Петров.

Об'єднання українських письменників (ОУП) «Слово» (1954-1997) у Америці: Григорій Костюк, Юрій Шерех, Василь Барка, Тодось Осьмачка.

Нью-Йоркська група українських письменників: Емма Андієвська, Віра Вовк, Юрій Тарнавський, Богдан Бойчук.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури І. Г. Родіонова.

III курс

Спеціальність 035.01 Філологія (Українська мова та література)

I блок

Історія української критики

Проблеми українського правопису

Мовно-літературна майстерність

II блок

Лінгвістичний аналіз тексту

Літературознавчий аналіз художнього тексту

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КРИТИКИ

Мета курсу – формування у студентів знання основ літературної критики та вироблення у них навичок літературно-критичної діяльності.

Опис курсу: Літературна критика як відносно самостійний вид творчої діяльності. Літературна критика як соціальне, культурне та наукове явище. Передумови та початкові форми критики (герменевтика або екзегетика). Принципи інтерпретації, мистецтво розуміння й філологічного тлумачення у

період античності. Етапи становлення і розвитку укр.літературної критики. Функції літературної критики: від філологічного аналізу й оцінки жанрово-стильових елементів творів – до проблем змісту й образної системи.

Передумови й особливості формування української літературної критики. Нормалізаційні та аксіологічні традиції давньої літератури. Орієнтація на античні зразки та ренесансні західноєвропейські підручники в курсах з поезики й риторики в Києво-Могилянській академії.

Розвиток української літературної критики у др. пол. XIX - поч. XX століття. Зародження традиції монографічного узагальнення й історико-літературного осмислення фактичного матеріалу. Зміцнення наукових основ українського літературознавства.

Літературно-критична думка в Україні у міжвоєнний період (1917-1940 рр.).

Літературна критика другої половини XX ст. в Україні та діаспорі. Вульгаризація науки про літературу на рубежі 40-50-х рр. Особливості літературної критики української діаспори і «материкової» України. Догматичний характер дискусії про літературного героя на рубежі 50-60-х років. Вульгаризоване дослідження класичної спадщини. Дослідження сталих явищ українського літературного процесу у 80-90-х роках.

Основні тенденції розвитку сучасної української літературно-наукової критики (XXI ст.). Розмаїття проблем в сучасній критиці.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Л. М. Романюк.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Мета курсу: розкрити естетичний потенціал художнього тексту; сформувати у студентів навички літературознавчого аналізу художнього тексту як необхідної умови у підготовці до його вербальної репрезентації.

Опис курсу: Напрями і методи літературознавчого аналізу художнього тексту. Міфологічний аналіз твору. Біографічний метод аналізу. Культурно-історична школа в літературознавстві. Компаративні дослідження тексту. Інтуїтивізм як метод літературознавчої рецепції. Фройдизм в аналізі твору. Структуралізм як напрям аналізу тексту. Екзистенціалізм в літературознавстві. Новітні напрями і течії у літературознавстві другої половини XX – початку XXI століття:

Поетика літературного тексту. Інтерпретація як елемент літературознавчого аналізу. Розрізнення інтерпретації читацької (первинна), наукової і творчо-подібної. Техніка аналізу і особистість літературознавця. Принципи і шляхи аналізу літературного тексту. Специфіка аналізу творів різних родових форм. Взаємозумовленість типу аналізу та мети.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Л. О. Бондар.

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Мета курсу: дати студентам теоретичні положення лінгвоаналізу та виробити вміння обґрунтовувати з його допомогою суть художнього тексту, виробити навички системного, комплексного лінгвістичного аналізу мовностилістичної структури художніх текстів.

3.Опис курсу: Структура навчальної дисципліни. Методи і прийоми дослідження художнього тексту. Принципи лінгвістичного аналізу. Текст як наукове поняття. Види текстів, їх властивості. Значення термінів “контекст”, “підтекст”. Категорії текстів: цілісність, зв’язність, лінійність, інформативність, завершеність. Рівень цілісного тексту (заголовок, вступні частини, передмови, завершальні блоки).

Специфіка аналізу мови художнього твору. Фонографічний рівень аналізу (семантика звукових повторів, звуконаслідувань, графічних засобів, великої літери, інтонаційно-пунктуаційні засоби виражальності). Морфемно-словотвірний рівень аналізу художнього тексту (стилістичні функції афіксальних засобів мови, повтор морфем, тавтологія, оказіональні слова). Лексичний рівень аналізу, фразеологізми у художньому тексті. Морфолого-синтаксичний рівень аналізу.

Специфіка лінгвістичного аналізу текстів різних жанрів.
Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури А. А. Зинякова.

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ

Мета курсу: поліпшення грамотності студентів (орфографія, пунктуація).

Опис курсу: Орфографія. Принципи українського правопису. правил правопису українських та іншомовних слів. Правопис повнозначних і службових частин мови. Пунктуація простого і складного речення. Розвиток і піднесення культури писемного та усного мовлення студента.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури І. А. Корнієнко.

Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Історія української критики

Історія української літературної мови

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КРИТИКИ

Мета курсу – формування у студентів знання основ літературної критики та вироблення у них навичок літературно-критичної діяльності.

Опис курсу: Літературна критика як відносно самостійний вид творчої діяльності. Літературна критика як соціальне, культурне та наукове явище.

Передумови та початкові форми критики (герменевтика або екзегетика). Принципи інтерпретації, мистецтво розуміння й філологічного тлумачення у період античності. Етапи становлення і розвитку укр.літературної критики. Функції літературної критики: від філологічного аналізу й оцінки жанрово-стильових елементів творів – до проблем змісту й образної системи.

Передумови й особливості формування української літературної критики. Нормалізаційні та аксіологічні традиції давньої літератури. Орієнтація на античні зразки та ренесансні західноєвропейські підручники в курсах з поезики й риторики в Києво-Могилянській академії.

Розвиток української літературної критики у др. пол. XIX - поч. XX століття. Зародження традиції монографічного узагальнення й історико-літературного осмислення фактичного матеріалу. Зміцнення наукових основ українського літературознавства.

Літературно-критична думка в Україні у міжвоєнний період (1917-1940 рр.).

Літературна критика другої половини XX ст. в Україні та діаспорі. Вульгаризація науки про літературу на рубежі 40-50-х рр. Особливості літературної критики української діаспори і «материкової» України. Догматичний характер дискусії про літературного героя на рубежі 50-60-х років. Вульгаризоване дослідження класичної спадщини. Дослідження сталих явищ українського літературного процесу у 80-90-х роках.

Основні тенденції розвитку сучасної української літературно-наукової критики (XXI ст.). Розмаїття проблем в сучасній критиці.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Л. М. Романюк.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Мета курсу: дати знання про основні процеси виникнення і формування української літературної мови, уявлення про закономірності та основні тенденції її розвитку, удосконалення й збагачення, вироблення її структурно-функціональних стилів, фонетичних, граматичних, лексичних і правописних норм.

Опис курсу.

Поняття літературної мови та її норм. Періодизація історії української літературної мови. Питання походження української мови. Найголовніші наукові праці для вивчення ІУЛМ.

Літературно-писемна мова Київської Русі (кінець IX– середина XIII ст.). Основні проблемні питання у вивченні літературно-писемної мови цього періоду. Літературно-писемна мова XIV – початку XVII ст. Україна під владою Литви та Польщі. Літературна «руська» мова в Литовській державі. Сфери вживання «руської» мови та мови слов'яноруської. Мова українських

грамот XIV – XVI століть. Нове піднесення української книжності та літературної мови в Україні періоду XVI – першої половини XVII століть.

Розквіт та занепад давньоукраїнської літературної мови середини з XVII до кінця XVIII ст.. Стилiстична строкатiсть лiтературної мови цього перiоду.

Формування нової української літературної мови (кінець XVIII – середина XIX ст.). Розвиток української літературної мови від Котляревського до Шевченка. Розвиток філологічної думки у I пол. XIX ст. («Граматика малоросійського наречія» О. Павловського).

Розвиток нової української літературної мови (друга половина XIX ст. — початок XX ст.)

Загальна характеристика умов розвитку української літературної мови в період з 10 рр. XX ст. до наших днів.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури В. М. Баденкова.

IV курс

Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

I блок (4 кр.)

Практикум з лінгвістичного та літературознавчого аналізу

Психолінгвістика

II блок (3 кр.)

Теорія комунікації

Риторика

Логіка

або

Іноземна мова

ПРАКТИКУМ З ЛІНГВІСТИЧНОГО ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОГО АНАЛІЗУ

Мета курсу: удосконалення умінь та навичок виконання різних видів лінгвістичного аналізу: фонетичного, лексикологічного, морфемного, словотвірного, морфологічного, синтаксичного, що сприятиме комплексній лінгвістичній підготовці сучасного філолога й підготовці до складання державного екзамену.

Опис курсу: Повний лексикологічний та фразеологічний аналіз (за вузівською та шкільною програмами). Повторення основних понять з лексикології та фразеології

Фонетичний і фонологічний аспекти вивчення звукового складу української мови. Фонетичний і фонематичний аналіз слів. Морфонологічні чергування.

Морфемний склад слова. Типи і функції морфем. Основні зміни в морфемній будові слова. Способи словотвору в сучасній українській мові. Морфемний і словотвірний аналіз слів.

Принципи класифікації частин мови у вузівській і шкільній граматиці. Повний морфологічний розбір повнозначних і службових частин мови, вигуків (за вузівською та шкільною програмами).

Повторення основних понять синтаксису. Складне речення. Класифікація складних речень: сполучникових (елементарних і багатокомпонентних) і безсполучникових, їх типи і характеристика. Синтаксичний аналіз словосполучень і речень за шкільними та вузівськими програмами.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури А.А.Зинякова.

ПСИХОЛІНГВІСТИКА

Мета курсу: формування умінь аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоєння інформації про зміст, проблеми і методи сучасної психолінгвістики; теорію мовленнєвої діяльності, її структуру та механізми; поняття філогенезу мови та онтогенезу мовлення.

Опис курсу: Предмет психолінгвістики, причини виникнення, галузева приналежність. Історія зародження та розвитку психолінгвістики. Основні поняття і терміни експериментальної психолінгвістики.

Мовні явища у контексті психолінгвістичного аналізу. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми.

Філогенез мови. Теорія виникнення мови зі звуків, що успадковані від тваринних предків. Проблеми двомовності та культура. Розвиток «двомовної дитини». Ранній розвиток нерідної мови як проблема навчання операцій зі знаками.

Поняття тексту у лінгвістиці та психолінгвістиці.

Мовленнєва діяльність в соціокультурному мовному контексті.

Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення. Мислення і мова.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Л. О. Бондар.

ТЕОРІЯ КОМУНІКАЦІЇ

Мета курсу: засвоїти загальні положення теорії комунікації, складники процесу комунікації в її вербальних та невербальних формах, а також основні форми сучасних інформаційних технологій.

Опис курсу: Комунікація як об'єкт дослідження. Базові поняття теорії мовної комунікації. Складники комунікативної ситуації. Комунікація в міжособистісних відносинах. Спілкування в побуті. Моделі комунікації. Комунікативна особистість.

Комуніканти як суб'єкти комунікації. Комунікативний простір і його структура. Комунікація і політика. Мовленнєвий вплив як результат комунікативної взаємодії.

Масова комунікація і реклама. Теорія і практика міжкультурної комунікації.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент української мови і літератури Л. О. Бондар.

РИТОРИКА

Мета курсу: ознайомити студентів із основними поняттями риторики, її історією; з'ясувати логічні основи ораторського мистецтва та необхідність риторики для успішної самореалізації людини.

Опис курсу: Риторика як наука про способи переконання, ефективні форми мовленнєвого впливу на аудиторію з урахуванням її особливостей. Періоди риторики та види ораторського мистецтва. Історія ораторського мистецтва.

Риторика – наука про ораторське мистецтво. Предмет, функції, історичні та теоретичні основи ораторського мистецтва. Види ораторських промов і образ оратора. Предметна і понятійна логічність мови. Мовний етикет – це приклад мовленнєвої поведінки, встановлений в певному суспільстві..

Предмет і закони ораторського мистецтва. Основний зміст понять і всіх розділів класичної риторики. Неориторика, стилістика, поетика, прагматика та теорія комунікації. Зразки ораторської майстерності.

Методика та етапи підготовки промови. Етапи підготовки і проведення публічного виступу. Академічне красномовство (наукова доповідь, науковий огляд, наукове повідомлення).

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент В. М. Баденкова.

ЛОГІКА

Мета курсу: забезпечити логіко-методологічний рівень досліджень при підготовці бакалаврів, ознайомлення студентів з правилами і законами логічного мислення, основними типами логічних парадоксів, враховуючи особливість підготовки філологів.

Опис курсу: Логіка як наука, її предмет, структура, мова і основні закони. теоретична логіка, яка складається з теорії доведень, теорії аналізу (аналітики) та формальної семантики. Практична логіка, до складу якої входять логіка дій, логіка рішень, евристика, праксеологія, конфліктологія. Філософська логіка, яка включає в себе онтологію (вільну від онтологічних

припущень логіку, часову і динамічні логіки), естетику (логіку тропів, метафор, аналогій), етику (аксіологію, деонтичну логіку, логіку оцінок, норм, імперативів), філософію права, політики, ідеології, принципи аналітичної філософії. Логічний аналіз мови, який складається з теорій комунікацій, аргументації, мовленнєвих актів, аналізу дискурсу і дискусій, риторики, семіотики. Логіка інформаційних технологій, до якої входять когнітологія, логіко-когнітивний аналіз, комп'ютерна логіка, логічне програмування, штучний інтелект. Метапроблеми логіки, тобто історія, соціологія, філософія і викладання логіки.

ІНОЗЕМНА МОВА

Мета курсу: підготовка студентів до вступу в магістратуру.

VI курс

Освітній рівень – магістр

Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

I блок

Теорія і практика мовленнєвої діяльності

Літературна Миколаївщина в європейському контексті

II блок

Тенденції розвитку методики навчання української літератури

Стильові дискурси в українській літературі: від модернізму до постмодернізму

III блок

Етнолінгвістика

Лінгводидактична термінологія

IV блок

Теорія і практика ономастичних досліджень

Порівняльна типологія східнослов'янських мов

V блок

Сучасна літературна компаративістика: теорія і практика

Інтерпретація тексту

VI блок

Літературознавчий аналіз художнього тексту

Загальноєвропейський контекст літературних інновацій

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета курсу: ознайомити студентів із мовленням як активною, цілеспрямованою та мотивованою діяльністю, її функціями, мотивами; з'ясування логічних основ ораторського мистецтва та необхідності риторики для успішної самореалізації людини.

Опис курсу: Поняття «мовленнєзнавство». Риторика як наука про способи переконання, ефективні форми мовленнєвого впливу на аудиторію з урахуванням її особливостей. Предмет, функції, історичні та теоретичні основи ораторського мистецтва. Мовний етикет – це приклад мовленнєвої поведінки, встановлений в певному суспільстві. Необхідність риторики для успішної самореалізації людини.

Логічні основи ораторського мистецтва. Методика та етапи підготовки промови. Етапи підготовки і проведення публічного виступу.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури А. А. Зинякова.

ЛІТЕРАТУРНА МИКОЛАЇВЩИНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

Мета курсу: ознайомити студентів із кращими здобутками літераторів Миколаївщини, розширити їх уявлення про літературний процес в Україні ХІХ – початку ХХІ століть; сприяти формуванню уяви студента про історичні і культурні зв'язки рідного краю з історією і життям всієї нашої держави та інших країн, дозволяє зіставити минуле і сьогодення, тим самим надає змогу краще осягнути сучасний стан літератури і культури.

Опис курсу: Література Миколаївщини: від давнини до кінця ХІХ – початку ХХ століття. Література і театр у Ольвії. Народна творчість у Антському царстві. Усна народна творчість ХV – ХVІІ століть. Перші російськомовні письменники Миколаєва. Діяльність В.Даля. Театр корифеїв на Миколаївщині. Громадська, просвітницька, літературна, фольклористична діяльність Миколи Аркаса. Творчість С.Черкасенка та Дніпрової Чайки.

Прозова творчість письменників. Миколаївська поетична школа:

представники, здобутки.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Т. Д. Кремінь.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Мета курсу: забезпечення професійної підготовки майбутніх учителів завдяки осягненню генези предметної дидактики та усвідомленню закономірностей її розвитку.

Опис курсу: Підготовка магістра української мови і літератури до фахової роботи в загальноосвітній школі. Відомості про філософські та психолого-педагогічні засади, що визначають вектор методичного розвитку в предметній площині, знання з історії зародження, становлення і подальшого формування методики навчання української літератури в різні періоди національно-культурного розвитку.

Зміст, форми і спрямованість літературної освіти в національній школі, тенденції розвитку методичної науки на сучасному етапі історичного та культурного становлення українського суспільства на засадах демократизації та гуманізму.

Особистісно орієнтоване навчання і виховання засобами літератури в умовах здійснення компетентнісного підходу до реалізації літературної освіти в українській школі, яка потребує нового вчителя.

Лектор: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри гуманітарної освіти Мхитарян О. Д.

СТИЛЬОВІ ДИСКУРСИ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ: ВІД МОДЕРНІЗМУ ДО ПОСТМОДЕРНІЗМУ

Мета – системне вивчення генези, теоретичних засад і практичних надбань українського стильового дискурсу ХХ століття.

Опис курсу: Ідентифікаційні, стильові та функціональні стратегії модернізму. Народність і модернізм: колізії української культури кінця ХІХ – початку ХХ століття. Сутність, зміст та основні складові модернізму як літературного та історико-культурного явища. Етапи українського модернізму. Особливості модерністської художньої свідомості. Стильовий полілог в літературі модернізму.

Авангардизм і його стильові течії.

Український варіант постмодернізму, його особливості. Провідні естетичні орієнтації постмодернізму.

Лектор: доктор філологічних наук, професор кафедри української мови і літератури О. С. Філатова.

ЕТНОЛІНГВІСТИКА

Мета курсу: опис культурної семантики мовних знаків (номінативного інвентарю і культурних, фольклорних текстів) в їхньому синхронічному або діахронічному вимірах.

Опис курсу: Сучасна наукова парадигма та місце в ній етнолінгвістики.

Поняття про етнолінгвістику. Статус етнолінгвістики серед лінгвістичних і нелінгвістичних дисциплін.

Етнічні стереотипи, прецедентні феномени та міфологеми.

Мовна картина світу. Різновиди мовної картини світу. Поняття мовної особистості. Основні компоненти мовної особистості. Буття людини в культурі та мові. Культурна специфіка мовленнєвих жанрів.

Конструктивна роль мови у формуванні духовної культури. Образ людини в міфології, фольклорі, фразеології.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури А. А. Зинякова.

ЛІНГВОДИДАКТИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Мета курсу: підвищити рівень професійного володіння студентами-магістрантами філологічних факультетів лінгводидактичною термінологією, удосконалити їх навички працювати з навчально-методичною літературою з метою поповнення власного словника фаховою лексикою.

Опис курсу: Історія розвитку методики української мови і становлення української лінгводидактичної термінології. Професійна лексика вчителя-словесника як лінгвістична проблема. Класифікація лінгводидактичних термінів української мови.

Методика роботи над термінами в школі. Психологічні чинники засвоєння понять і термінів. Технології введення нових понять і термінів, опрацювання їх визначень на уроках української мови в школі (моделювання фрагментів уроків). Методика опрацювання у школі мовленнєвознавчих понять (текст, план, головна думка та тема тексту; контекст, дискурс; спілкування, мета, умови спілкування, адресат та адресант мовлення тощо). Моделювання фрагментів уроків з розвитку мовлення.

Характеристика основних інноваційних лінгводидактичних понять. Джерела поповнення лінгводидактичної термінології.

Лектор: кандидат педагогічних наук, доцент О. Д. Мхитарян.

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ОНОМАСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Мета курсу: розширення обсягу знань про антропоніми та топоніми, конкретизація деяких правописних моментів ономастичної лексики, а також

розгляд оніма як лексичної одиниці на різних рівнях мовної системи: фонетичному, граматичному, значеннєвому; пізнання лінгвістичних, лінгвокультурологічних, соціолінгвістичних, когнітивних, історичних чинників формування української ономастичної системи.

Опис курсу:

Ономастика й антропоніміка. Антропоніміка як окрема галузь мовознавства і як складова частина ономастики.

Ономастика й топоніміка. Топоніміка як наука про власні географічні назви.

Типологічна ономастика.

Аспекти методології ономастичних досліджень.

Ономастична семасіологія.

Ономастична лексикологія в типологічному ракурсі.

Ономастичний проект.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури І. А. Корнієнко.

ПОРІВНЯЛЬНА ТИПОЛОГІЯ СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ

Мета курсу: розглянути в порівняльному аспекті фонетичну та граматичну будову східнослов'янських мов.

Опис курсу: Предмет, зміст і завдання курсу. Виникнення і розвиток порівняльно-історичного мовознавства.

Фонетика. Порівняльна характеристика голосних та приголосних фонем східнослов'янських мов. Порівняльний огляд найважливіших фонетичних явищ східнослов'янських мов. Акцент у східнослов'янських мовах.

Морфологія. Спільні та диференційні ознаки класів слів східнослов'янських мов (іменні частини мови, займенник, дієслово (дієслівні форми), прислівник, службові слова, вигуки).

Синтаксис. Спільність синтаксичної будови східнослов'янських мов (просте, просте ускладнене та складне речення).

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри А. А. Зинякова.

СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРНА КОМПАРАТИВІСТИКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Мета курсу: формування умінь об'єктивно оцінювати явища літературно-мистецького процесу різної масштабності в його динаміці, визначати природу відмінностей і подібностей творів різної національної приналежності як відповідних культурно-часових маркерів, кваліфікувати явища традиції й новаторства у світовому літературному процесі.

Опис курсу: Актуальні проблеми методології сучасної літературної компаративістики. Парадигми літературної компаративістики і динаміка завдань. Спектр імагологічних студій.

Метатекст легендарно-міфологічних структур. Сучасні тенденції: причини, характеристика, прогнозування. Засади міфопоетичного моделювання в літературі і проблема інтертекстуальності. Література в умовах мультимедіаекспансії: трансформації.

Принципи вивчення сучасної української літератури в системі світової. Компаративна інноватика як фактор оптимізації вивчення дисциплін гуманітарного циклу в вищій школі.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури А. І. Гурдуз.

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ

Мета курсу: надання методичної допомоги у підборі адекватних методів дешифровки кодів тексту.

Опис курсу: Інтерпретація як форма художньої діяльності людини. Ідеї естетичної герменевтики про інтерпретацію літературних творів. Розвиток креативності засобами інтерпретації. Родова зумовленість шляхів інтерпретування художніх творів.

Розвиток творчого мислення студентів-філологів у процесі інтерпретації художнього твору. Діагностика творчого мислення. Феномен коду словесного мистецтва і таїна його декодування.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Родіонова І. Г.

ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТ ЛІТЕРАТУРНИХ ІННОВАЦІЙ

Мета курсу: формування умінь вирізняти етапи розвитку європейського літературно-мистецького процесу в його спектральній різноманітності, динаміці й відкритості; кваліфікувати літературні явища в координатах традиції й новаторства, визначати межі допустимих запозичень і наслідувань у контексті оригінального художнього канону, а також фронтальні тенденції світової полімистецької інтеракції в процесі становлення інноваційної парадигми.

Опис курсу: Еволюція літературно-мистецького процесу: етапність, закономірності тенденцій.

Поняття інновації в системному аналізі розвитку національних, зональних і регіональних літературно-мистецьких систем.

Міжкультурний полілог літературно-мистецьких систем кінця ХХ – початку ХХІ ст. Європа як відкритий простір і перехрестя культур.

Український акцент. Інноваційні рішення літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст.: локалізація, поширення, вплив. Глобалізація, універсалізація – і актуалізація національної специфіки.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури А.І. Гурдуз.

035.01 Філологія. Українська мова та література

I блок

Педагогіка вищої школи

Медіакультура в інформаційному просторі

Новітні комунікаційні технології

II блок

Загальноєвропейський контекст літературних інновацій

Психологія літературної творчості

Технологія аналізу художнього твору

III блок

Сучасна літературна компаративістика: теорія і практика

Літературна Миколаївщина в європейському контексті

Експериментальні художні техніки в сучасній літературі

IV блок

Теорія і практика ономастичних досліджень

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Мета курсу: ознайомлення магістрантів із цілями та напрямками реформування вищої освіти, її структурою, системою, методологічними, психолого-педагогічними та методичними основами організації навчально-виховного процесу, науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі.

Опис курсу: Загальні основи педагогіки вищої школи. Поняття педагогіки. Мета і завдання педагогіки вищої школи. Педагогіка вищої школи як

теоретична і прикладна наука. Болонський процес і освіта в Україні. Дидактика вищої школи. Моделі освіти. Закономірності процесу навчання у вищому закладі освіти. Принципи і методи навчання.

Основи методології та методики науково-дослідної діяльності. Методологія психолого-педагогічного дослідження. Принципи педагогічного дослідження.

Організація самостійної роботи та контроль пізнавальної діяльності студентів.

Особистість студента як майбутнього фахівця з вищою освітою. Студентство як соціальна група. Типологічні особливості студентів. Права та обов'язки студентів. Ідеал спеціаліста високої кваліфікації.

Лектор: доктор педагогічних наук, доцент Трибулькевич К.Г.

НОВІТНІ КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Мета курсу: засвоїти загальні положення теорії комунікації, складники процесу комунікації в її вербальних та невербальних формах, а також основні форми сучасних інформаційних технологій.

Опис курсу: Комунікація як об'єкт дослідження. Базові поняття теорії мовної комунікації. Складники комунікативної ситуації. Комунікація в міжособистісних відносинах. Спілкування в побуті. Моделі комунікації. Комунікативна особистість.

Комуніканти як суб'єкти комунікації. Комунікативний простір і його структура. Комунікація і політика. Мовленнєвий вплив як результат комунікативної взаємодії.

Масова комунікація і реклама. Теорія і практика міжкультурної комунікації.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент української мови і літератури Л. О. Бондар.

ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТ ЛІТЕРАТУРНИХ ІННОВАЦІЙ

Мета курсу: формування умінь вирізняти етапи розвитку європейського літературно-мистецького процесу в його спектральній різноманітності, динаміці й відкритості; кваліфікувати літературні явища в координатах традиції й новаторства, визначати межі допустимих запозичень і наслідувань у контексті оригінального художнього канону, а також фронтальні тенденції світової полімистецької інтеракції в процесі становлення інноваційної парадигми.

Опис курсу: Еволюція літературно-мистецького процесу: етапність, закономірності тенденцій.

Поняття інновації в системному аналізі розвитку національних, зональних і регіональних літературно-мистецьких систем.

Міжкультурний полілог літературно-мистецьких систем кінця ХХ – початку ХХІ ст. Європа як відкритий простір і перехрестя культур. Український акцент. Інноваційні рішення літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст.: локалізація, поширення, вплив. Глобалізація, універсалізація – і актуалізація національної специфіки.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури А.І. Гурдуз.

ТЕХНОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

Мета курсу: удосконалення якості знань і вмінь слухачів курсу з проблеми навчання школярів аналізу художнього твору.

Опис курсу: Підготовка магістра до аналізу художнього твору в умовах інноваційного навчання літератури.

Філософсько-літературознавчі засади та психолого-педагогічні передумови технологізованого навчання школярів аналізу художнього твору. Співвідношення понять методики викладання й технології навчання.

Аналіз художнього твору як методична проблема. Принципи і шляхи літературного аналізу. Концептуальні ідеї технологізованого навчання аналізу художнього твору. Особливості аналізу творів різного літературного роду й виду.

Методичні умови й навчальні моделі шляхів літературного аналізу: подієвого, пообразного, проблемно-тематичного і комбінованого.

Лектор: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри гуманітарної освіти/ О. Д. Мхитарян.

СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРНА КОМПАРАТИВІСТИКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Мета курсу: формування умінь об'єктивно оцінювати явища літературно-мистецького процесу різної масштабності в його динаміці, визначати природу відмінностей і подібностей творів різної національної приналежності як відповідних культурно-часових маркерів, кваліфікувати явища традиції й новаторства у світовому літературному процесі.

Опис курсу: Актуальні проблеми методології сучасної літературної компаративістики. Парадигми літературної компаративістики і динаміка завдань. Спектр імагологічних студій.

Метатекст легендарно-міфологічних структур. Сучасні тенденції: причини, характеристика, прогнозування. Засади міфопоетичного моделювання в літературі і проблема інтертекстуальності. Література в умовах мультимедіаекспансії: трансформації.

Принципи вивчення сучасної української літератури в системі світової. Компаративна інноватика як фактор оптимізації вивчення дисциплін гуманітарного циклу в вищій школі.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури А. І. Гурдуз.

ЛІТЕРАТУРНА МИКОЛАЇВЩИНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

Мета курсу: ознайомити студентів із кращими здобутками літераторів Миколаївщини, розширити їх уявлення про літературний процес в Україні XIX – початку XXI століть; сприяти формуванню уяви студента про історичні і культурні зв'язки рідного краю з історією і життям всієї нашої держави та інших країн, дозволяє зіставити минуле і сьогодення, тим самим надає змогу краще осягнути сучасний стан літератури і культури.

Опис курсу: Література Миколаївщини: від давнини до кінця XIX – початку XX століття. Література і театр у Ольвії. Народна творчість у Антському царстві. Усна народна творчість XV – XVII століть. Перші російськомовні письменники Миколаєва. Діяльність В. Даля. Театр корифеїв на Миколаївщині. Громадська, просвітницька, літературна, фольклористична діяльність Миколи Аркаса. Творчість С. Черкасенка та Дніпрової Чайки.

Прозова творчість письменників. Миколаївська поетична школа: представники, здобутки.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Т. Д. Кремінь.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ХУДОЖНІ ТЕХНІКИ В СУЧАСНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Мета курсу: аналіз та інтерпретація експериментальних художніх технік, обґрунтування необхідності їх застосування в сучасній літературі.

Опис курсу: Організація експериментального дослідження художнього тексту. Семантичний спектр літературного експериментування. Експериментальне письменство: традиції і новаторство.

Експериментальна модель в сучасній прозі. Тривіальні жанрові моделі в сучасній українській прозі. Експерименти із класикою. Літературно-мистецьке експериментування в сучасній ліриці та драматургії. Естетика новацій в сучасній поезії. Специфіка жанрових модифікацій «експериментального» театру.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Родіонова І. Г.

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ОНОМАСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Мета курсу: розширення обсягу знань про антропоніми та топоніми, конкретизація деяких правописних моментів ономастичної лексики, а також розгляд оніма як лексичної одиниці на різних рівнях мовної системи: фонетичному, граматичному, значеннєвому; пізнання лінгвістичних, лінгвокультурологічних, соціолінгвістичних, когнітивних, історичних чинників формування української ономастичної системи.

Опис курсу:

Ономастика й антропоніміка. Антропоніміка як окрема галузь мовознавства і як складова частина ономастики.

Ономастика й топоніміка. Топоніміка як наука про власні географічні назви.

Типологічна ономастика.

Аспекти методології ономастичних досліджень.

Ономастична семасіологія.

Ономастична лексикологія в типологічному ракурсі.

Ономастичний проект.

Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Корнієнко І. А.